



Sosiaali- ja terveysministeriö
kirjaamo@stm.fi

Sosiaali- ja terveysministeriön lausuntopyyntö 24.9.2021 (VN/22974/2021)

Valviran lausunto luonnoksesta tupakkatuotteiden ja vastaavien tuotteiden vähittäismyynnistä annetun asetuksen muuttamisesta

Sosiaali- ja terveysministeriö on pyytänyt Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto Valviralta lausuntoa luonnoksesta sosiaali- ja terveysministeriön tupakkatuotteiden ja vastaavien tuotteiden vähittäismyynnistä annetun asetuksen muuttamisesta.

Asetuksen muutosehdotusten taustalla on hallituksen esitys eduskunnalle tupakkalain muuttamisesta (HE 141/2021 vp), jossa ehdotetaan laajennettavaksi tupakkalain (549/2016) 54 §:ssä säädettyä omavalvontavelvollisuutta siten, että jatkossa omavalvontavelvollisuus koskisi myös myytävänä olevien tuotteiden lainmukaisuuden valvontaa. Edellä mainitun lisäksi omavalvontaa laajennettaisiin tukkumyynnissä myös sen osalta, miten elinkeinonharjoittaja varmistaisi myyvänsä tupakkatuotteita ja nikotiinineiteitä ainoastaan tupakkalain 60 §:n mukaisille toimijoille, joilla on tuotteita oikeus ostaa. Lisäksi asetuksen nimi muutettaisiin ”sosiaali- ja terveysministeriön asetukseksi tupakkatuotteiden ja vastaavien tuotteiden myynnistä”.

Valvira kannattaa esitettyjä muutoksia. Myytävänä olevien tuotteiden lainmukaisuuden valvonnan tasoa voidaan tehokkaasti nostaa omavalvontavelvollisuutta laajentamalla. Tämä on erityisen perusteltua otettaessa huomioon tavoite ihmisten terveyden suojelun korkeasta tasosta. Tukkumyyntiä koskeva muutos on myös omiaan edistämään laittoman kaupan ehkäisyä. Valvira pitää hyvänä asetuksen nimen muuttamista sisältöä vastaavaksi.

Valvira pitää erittäin tarkoituksenmukaisena tukku- ja vähittäismyyntiportaan osallistamista omavalvonnan keinoin pohtimaan toimintaprosessejaan ja edelleen varmistamaan, että myyntipaikassa myytäisiin vain tupakkalainsäädännön mukaisia tuotteita. Kun myytävistä tuotteista varmistetaan jo tässä vaiheessa sekä tupakkalain 3 ja 4 lukujen mukaisten ilmoitusten olemassaolo että pakkausten tupakkalain 5 luvun ja 117 §:n säännösten mukaisuus, valvonta tehostuu tavalla, johon ei pelkillä viranomaisresursseilla olisi mahdollista päästä.

Valvira kiinnittää huomiota luonnoksen 4 §:n 1 momentin 3 ja 4 kohdan sanamuotoihin, joiden mukaan:

Dnro V/30513/2021

25.10.2021

Tupakkalain 54 §:ssä tarkoitettussa omavalvontasuunnitelmassa on oltava:

3) kuvaus siitä, miten myyjä varmistaa, että valmistaja tai maahantuoja on tehnyt myynnissä olevista tupakkatuotteista, sähkösavukkeista, nikotiininesteistä, höyrystettäväksi tarkoitetuista nikotiinittomista nesteistä, täyttösäiliöstä ja kasviperäisistä poltettavaksi tarkoitetuista tuotteista tupakkalain 3 ja 4 luvussa tarkoitetut ilmoitukset;

4) kuvaus siitä, miten myyjä varmistaa, että myynnissä olevien tupakkatuotteiden, sähkösavukkeiden, nikotiininesteiden, täyttösäiliöiden sekä kasviperäisten poltettavaksi tarkoitettujen tuotteiden pakkaukset ovat tupakkalain 5 luvussa ja 117 §:ssä säädettyjen vaatimusten mukaisia

Valvira huomauttaa, että tupakkalain 24 §:n mukaan sähkösavukkeessa käytettäväksi tarkoitettua nikotiininestettä saa myydä tai muutoin luovuttaa kuluttajille vain täyttösäiliössä taikka kertakäyttöisessä sähkösavukkeessa tai nikotiinipatruunassa. Myös 4 luvun mukaiset ilmoitukset annetaan nikotiininesteiden osalta täyttösäiliölle tai vastaavalle nestettä sisältävälle sähkösavukkeen osalle, joka täyttää myös sähkösavukkeen määritelmän. Lisäksi 5 luvun vähittäismyyntipakkausten merkintöjä koskeva sääntely kohdistuu sähkösavukkeisiin ja täyttösäiliöihin.

Näin ollen nikotiininesteen ja täyttösäiliön termeissä vaikuttaisi olevan päällekkäisyyttä ja tulisi harkita nikotiininesteen erikseen mainitsemisen tarpeellisuutta. Sitä vastoin tupakkalain 5 luvussa on säännös myös höyrystettäväksi tarkoitettujen nikotiinittomien nesteiden vähittäismyyntipakkauksen merkinnöistä, joten tulisi harkita höyrystettäväksi tarkoitettun nikotiinittoman nesteen sisällyttämistä 4 §:n 1 momentin 4 kohtaan.

Lopuksi Valvira nostaa esiin tarpeen omavalvontaan liittyvien kirjausten säilytysajan pidentämisestä siten, että elinkeinonharjoittajan tulisi säilyttää kirjaukset kuluvan kalenterivuoden lisäksi kaksi seuraavaa kalenterivuotta. Valvontaviranomaiset eivät käy kaikissa tarkastuskohteissa vuosittain, vaan tarkastuksia voi olla joka toinen vuosi tai harvemmin. Tällaisissa tilanteissa ei välttämättä ole enää mahdollista tarkastaa tehtyjä kirjauksia, kun otetaan huomioon voimassa oleva säilytysaikavelvoite. Lisäksi 6 §:n 1 ja 2 momenttia on syytä päivittää lisäämällä tupakointivälineet, jotka on tarkoitettu tupakkatuotteen kuumentamiseen, jos tupakkalain 71 §:ään ehdotettu esilläpitokiellon laajeneminen toteutuu.

Ratkaistu: 25.10.2021
Ratkaisija: Henriksson Markus
Virka-asema: Ylijohtaja
Esittelijät:
Peippo Taru, Lakimies

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu
asiankäsitteilyjärjestelmässä.
Allekirjoituksen oikeellisuuden voi todentaa kirjaamosta.

Lisätiedot

Lakimies Taru Peippo, puh. 0295 209 365